

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Obdo/1/2017
Identifikačné číslo spisu: 1316206449
Dátum vydania rozhodnutia: 09.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Katarína Pramuková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1316206449.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: DELTA DEFENCE, a.s., so sídlom Čapajevova 40, 080 01 Prešov, IČO: 36 515 175, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Kucek & Partners, s. r. o., so sídlom Mickiewiczova 9, 811 07 Bratislava, IČO: 36 865 192, proti žalovaným: 1/ IExplosives a. s., so sídlom Nobelova 34, 836 05 Bratislava, IČO: 44 254 504, zastúpeného advokátom JUDr. Radovanom Bernardom, so sídlom 28. října 767/12, Praha 1, Česká republika a advokátskou kanceláriou BLAŽO & DOHŇANSKÝ s.r.o., so sídlom Exnárova 13, 821 03 Bratislava, IČO: 35 847 883, 2/ Istrochem Reality, a.s., so sídlom Nobelova 34, 836 05 Bratislava, IČO: 35 797 525, zastúpeného Advokátskou kanceláriou agner & partners, s.r.o. so sídlom Špitálska 10, Bratislava, IČO: 36 722 758, 3/ Duslo, a.s., so sídlom Administratívna budova 1236, 927 03 Šaľa, IČO: 35 826 487, zastúpeného Advokátskou kanceláriou agner & partners, s.r.o., so sídlom Špitálska 10, 811 08 Bratislava, IČO: 36 722 758, o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 23Cb/132/2016, o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2016, č. k. 1Cob/151/2016-130, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobca m á voči žalovanému 1/ n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 21. apríla 2016, č. k. 23Cb/132/2016-60 zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým sa žalobca domáhal, aby súd nariadil žalovaným 1/, 2/ a 3/, aby spoločne a nerozdielne strpeli výkon vlastníckeho práva žalobcu k špecifikovanému majetku nachádzajúceho sa v areáli spoločnosti Istrochem Reality, a.s., a to v budovách spoločnosti Duslo, a.s., teda aby strpeli prístup pešo, osobnými a nákladnými motorovými vozidlami, držbu a užívanie k označenému majetku. Súd prvej inštancie uviedol, že nemal žalobcom tvrdené skutočnosti za jednoznačne preukazujúce obavu ohrozenia prípadnej budúcej exekúcie, nakoľko sa jednalo o okolnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v povahe správania žalovaných 1/, 2/ a 3/ vo vzťahu k žalobcom naznačovanej snahe znemožniť mu nakladať s jeho majetkom. Žalobca jednoznačne nepreukázal, že skutočne nadobudol kúpnu zmluvou z 31. januára 2016 vlastnícke právo k hnutelným veciam uvádzaným v petite návrhu na nariadenie predbežného

opatrenia, ani že predmetné veci sa skutočne nachádzajú vo sfére dispozície žalovaných 2/ a 3/.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) o odvolaní žalobcu rozhodol uznesením z 31. mája 2016, č. k. 1Cob/151/2016-130 tak, že výrokom I. pripustil zmenu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v znení uvedenom vo výrokovej časti uznesenia, výrokom II. zmenil uznesenie súdu prvej inštancie z 21. apríla 2016, č. k. 23Cb/132/2016-60 tak, že uložil žalovanému 1/ v súlade s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia s pripustenou zmenou návrhu zo 6. mája 2016 povinnosť zdržať sa poškodenia, scudzenia alebo zaťaženia právami tretích osôb vo vzťahu k hnutelným veciam špecifikovaným vo výrokovej časti uznesenia nachádzajúcich sa v priemyselnom areáli na Nobelovej ulici 34 v Bratislave, výrokom III. vo zvyšnej časti uznesenie súdu prvej inštancie z 21. apríla 2016, č. k. 23Cb/132/2016-60 v znení návrhu na nariadenie predbežného opatrenia s pripustenou zmenou návrhu zo 6. mája 2016 potvrdil a výrokom IV. uložil žalobcovi povinnosť podať návrh na začatie konania v lehote 30 dní od doručenia uznesenia.

3. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že pripustil zmenu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podľa ustanovenia § 95 ods. 1 O. s. p., pretože mal za to, že výsledky doterajšieho konania môžu byť podkladom pre konanie o zmenenom návrhu.

4. Nariadenie predbežného opatrenia odôvodnil odvolací súd tým, že účelom predbežného opatrenia je rýchla, ale len dočasná úprava právnych pomerov účastníkov. Podmienkou pre jeho vydanie je aspoň osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy pomerov, by bolo právo účastníka ohrozené. Pred nariadením predbežného opatrenia nemusí súd zistiť všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia vo veci a pri ich zisťovaní nemusí byť dodržaný formálny postup stanovený na dokazovanie. Musia byť však osvedčené základné skutočnosti potrebné pre záver o pravdepodobnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, ako i osvedčenie, že je tu bezprostredné nebezpečenstvo vzniku ujmy. Odvolací súd uviedol, že zo skutočností vyplývajúcich zo spisu mal dostatočným spôsobom osvedčenú potrebu dočasnej úpravy pomerov strán. Nevyhnutnosť predbežnej úpravy pomerov strán a splnenie podmienok pre vydanie predbežného opatrenia bolo podľa jeho názoru odôvodnené existenciou obavy, že bez nariadenia predbežného opatrenia by mohlo dôjsť k nakladaniu so špecifikovaným tovarom zo strany žalovaného 1/, napr. k scudzeniu. Uvedenú obavu umocňuje aj fakt, že žalovaný 1/ sa necíti byť viazaný kúpnu zmluvou z 31. januára 2016 a považuje ju za neplatnú. Za neodôvodnený naopak považoval odvolací súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia v časti uloženia povinnosti zdržať sa užívania z dôvodu uzavretia nájomnej zmluvy medzi žalobcom a žalovaným 1/, keďže uvedená povinnosť by bola v rozpore s nájomnou zmluvou. Ako nedôvodný vyhodnotil odvolací súd aj návrh žalobcu v časti, v ktorej sa domáhal uloženia povinnosti strpieť výkon vlastníckeho práva žalobcu, nakoľko by sa týmto mohlo prejudikovať rozhodnutie vo veci samej. Za nedôvodný považoval odvolací súd aj návrh na nariadenie predbežného opatrenia vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/, preto v tejto časti napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil.

5. Proti uzneseniu odvolacieho súdu (proti výrokom I. a II.) podal žalovaný 1/ dňa 26. augusta 2016 dovolanie z dôvodu, že v konaní došlo k vade uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) C. s. p., a to, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný 1/ navrhol napadnuté uznesenie krajského súdu zrušiť.

6. Dovolateľ uviedol, že súd prvej inštancie uznesením z 21. apríla 2016 zamietol návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, proti ktorému podal žalobca 6. mája 2016 odvolanie. Odvolanie žalobcu bolo žalovanému 1/ doručené 31. mája 2016 spolu s výzvou súdu prvej inštancie, aby sa k odvolaniu vyjadril v lehote 10 dní od doručenia, pričom žalovaný 1/ v súdom určenej lehote zaslal svoje vyjadrenie na súd. Dňa 31. mája 2016, teda v deň, kedy sa odvolanie spolu s výzvou na vyjadrenie dostalo do dispozície žalovaného 1/, vydal odvolací súd rozhodnutie, ktorým zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie tak, že návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia čiastočne vyhovel. Uvedeným postupom odvolací súd znemožnil dovolateľovi vyjadriť sa k novo tvrdeným skutočnostiam a

dôkazom predloženým žalobcom v rámci odvolania, ako aj ku skutočnostiam tvrdným v pôvodnom návrhu. Tým bola podľa žalovaného 1/ porušená zásada kontradiktórneho konania, keď súd v priebehu celého konania vychádzal iba z tvrdenia žalobcu a nemal možnosť zoznámiť sa pred vydaním finálneho rozhodnutia s dôkazmi a tvrdeniami žalovaného 1/, ktorého práva boli nakoniec v dôsledku vydaného rozhodnutia zásadným spôsobom dotknuté. Žalovanému 1/ tak bola v dôsledku postupu odvolacieho súdu odňatá akákoľvek možnosť procesnej obrany v rámci štandardného dvojinštancného systému súdnej ochrany, čím boli porušené jeho práva na spravodlivý proces. Naopak žalobca mal umožnené doplniť v rámci odvolania nové dôkazy a skutočnosti, napriek tomu, že ich mohol doplniť už v rámci konania pred súdom prvej inštancie, aby mal žalovaný 1/ aspoň teoretickú možnosť oboznámiť sa s nimi skôr, než bude o veci právoplatne rozhodnuté. Žalovaný 1/ v dovolaní poukázal na ustanovenie § 329 ods. 1 C. s. p., ktorý namietaný postup výslovne zakazuje. Podľa názoru dovolateľa však nebolo ani za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku v súlade s ústavne zaručeným právom na spravodlivý proces, ak odvolací súd nariadil predbežné opatrenie bez toho, aby bola umožnená akákoľvek procesná obrana strany, proti ktorej rozhodnutie smeruje. Žalovaný 1/ pritom poukázal na komentár k Civilnému sporovému poriadku od autorov Edmunda Horvátha a Andrey Andrášiovej, podľa ktorého predchádzajúca právna úprava vyvolávala pochybnosti, čo sa týka jej súladu s ústavným právom na spravodlivý proces, ako aj na nález Ústavného súdu Českej republiky z 23. októbra 2014, sp. zn. III. ÚS 3489/13.

7. Žalovaný 1/ namietal aj tú skutočnosť, že napadnuté uznesenie krajského súdu je prekvapivé, nakoľko svoje rozhodnutie založil na inom právnom názore, než súd prvej inštancie. Odvolací súd vychádzal nielen z tvrdení a dôkazov predložených žalobcom v rámci jeho pôvodného návrhu z 18. apríla 2016, ale zároveň mal možnosť prehodnotiť právny názor súdu prvej inštancie na základe nových podkladov predložených žalobcom v rámci odvolania zo 6. mája 2016. Žalovanému 1/ bola naopak odopretá možnosť akéhokoľvek vyjadrenia sa k novým, ale i pôvodným tvrdeniam žalobcu. Zároveň bola žalovanému 1/ odopretá v rozpore s ustanovením § 213 ods. 2 O. s. p. možnosť vyjadriť sa k rozdielnemu právnomu posúdeniu veci odvolacím súdom.

8. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaného z 15. novembra 2016 uviedol, že dovolanie žalovaného 1/ považuje za nedôvodné, preto navrhol, aby dovolací súd jeho dovolanie zamietol. Podľa žalobcu nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalovaného 1/ na spravodlivý súdny proces z dôvodu, že súd prvej inštancie pri rozhodovaní o odvolaní žalobcu postupoval v súlade so zákonom. Predbežné opatrenie vytvára predpoklad pre účinnú ochranu subjektívnych práv účastníka. Požiadavka rýchlosti a prekvapivosti z hľadiska predvídateľnosti uloženia predbežného opatrenia umožňuje zabezpečiť efektívnosť tohto procesného prostriedku. Podľa názoru žalobcu vylúčenie týchto požiadaviek by znemožnilo účinnosť tohto prostriedku pri súdnej ochrane subjektívnych práv účastníkov, ktorí navrhli jeho nariadenie a negatívnym spôsobom by sa premietlo do ich základného práva na súdnu ochranu. Žalobca pritom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktoré riešili otázky nastolené žalovaným 1/ v jeho dovolaní, a to uznesenia sp. zn. 4Cdo/207/2015 z 26. novembra 2015, sp. zn. 6Cdo/93/2013 z 21. marca 2013, sp. zn. 6Cdo/31/2012 zo 14. marca 2012, sp. zn. 3Cdo/152/2013 zo 14. mája 2013 a sp. zn. 6Cdo/87/2016 z 26. mája 2016. Na základe uvedeného podľa žalobcu nemožno dospieť k záveru, že za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku nebolo v súlade s ústavne zaručeným právom na spravodlivý proces, pokiaľ odvolací súd zmenil pôvodne zamietavé rozhodnutie súdu prvej inštancie o predbežnom opatrení tak, že návrhu vyhovel bez umožnenia akejkoľvek procesnej obrany strany, proti ktorej toto rozhodnutie smeruje. Podľa žalobcu napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemožno považovať za prekvapivé, nakoľko odvolací súd posúdil vec rovnako ako súd prvej inštancie, a to v zmysle ustanovenia § 74 ods. 1 O. s. p., avšak dospel k opačnému právnomu záveru v otázke splnenia predpokladov pre nariadenie žalobcom navrhovaného predbežného opatrenia. Svoje rozhodnutie nezaložil súd na iných právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, vychádzajúcich z ustanovení právneho predpisu, ktoré doposiaľ neboli použité.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací [§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“)], po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), zastúpená

advokátom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom (§ 419 a nasl. C. s. p.).

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je nepochybne tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

11. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 O. s. p.).

12. S účinnosťou od 1. júla 2016 došlo k zásadnému zúženiu možnosti podať dovolanie proti rozhodnutiam odvolacieho súdu. Pokiaľ právna úprava účinná do 30. júna 2016 v zásade umožňovala podať dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (ustanovenie § 237 ods. 1 O. s. p.), právna úprava účinná od 1. júla 2016 (ustanovenie § 419 a nasl. C. s. p.) pripúšťa dovolanie len proti meritórnym rozhodnutiam (rozsudkom vo veci samej) a z nemeritórnych rozhodnutí len proti rozhodnutiam, ktorými sa konanie končí. Ide o zmenu, ktorej dôvodom je dôsledné uplatňovanie princípu mimoriadnosti uplatňovania tohto opravného prostriedku.

13. Vzhľadom na uvedené, dovolací súd skúmal, či dovolanie žalovaného 1/ smeruje proti rozhodnutiu, ktorému sa konanie končí. Z dovolania žalovaného 1/ je zrejmé, že ním napáda výroky I. a II. uznesenia odvolacieho súdu. Výrokom I. pripustil dovolací súd zmenu návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Rozhodnutie o zmene návrhu na nariadenie predbežného opatrenia nepredstavuje rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Z tohto dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v tejto časti dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon podanie tohto mimoriadneho prostriedku nepripúšťa, preto je daný dôvod pre odmietnutie dovolania v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

14. Dovoláním napadnutým výrokom II. odvolací súd čiastočne zmenil uznesenie súdu prvej inštancie a nariadil predbežné opatrenie. V zmysle prechodného ustanovenia § 471 ods. 1 C. s. p. predbežné opatrenia nariadené pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa spravujú ustanoveniami tohto zákona o neodkladných opatreniach a zabezpečovacích opatreniach. Z tohto dôvodu pri posudzovaní prípustnosti dovolania v rozhodovanej veci v ďalšom texte bude dovolací súd používať aj pojem „neodkladné opatrenie“. Neodkladné opatrenia sú upravené v ustanoveniach § 324 až § 342 C. s. p. V zmysle ustanovenia § 324 ods. 1 C. s. p. súd môže na návrh nariadiť neodkladné opatrenie pred začatím konania, počas konania a po jeho skončení. Uvedená právna úprava čiastočne kopíruje právnu úpravu predbežných opatrení podľa Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorej bolo možné nariadiť predbežné opatrenie pred začatím konania (§ 74 ods. 1 O. s. p.) alebo po začatí konania (§ 102 ods. 1 O. s. p.). Žalobca sa môže domáhať súdnej ochrany prostredníctvom neodkladného opatrenia aj bez toho, aby v čase podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia prebiehalo na súde súvisiace konanie vo veci samej. Konanie o neodkladnom opatrení pred začatím konania vo veci samej sa končí právoplatným rozhodnutím, ktorým sa neodkladné opatrenie nariadilo, prípadne bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý alebo odmietnutý. V takom prípade rozhodnutie odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia (prípadne o zamietnutí alebo odmietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia) predstavuje rozhodnutie, ktorým sa konanie končí, proti ktorému je dovolanie prípustné (viď bod 12 vyššie), keďže ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, v dôsledku ktorého skončilo samostatné konanie o veci vymedzenej návrhom žalobcu. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodujúci vo veci konštatuje, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné výlučne v prípade existencie niektorej väd zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 C. s. p. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C. s. p. prípustné nie je s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 2 C. s. p., v zmysle ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/ (uznesenie o nariadení neodkladného opatrenia alebo uznesenie, bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý je uvedené pod

písm. d/ a uznesenie, ktorým bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odmietnutý, je uvedené pod písm. b/).

15. S ohľadom na prípustnosť dovolania proti uzneseniu o neodkladnom opatrení pred začatím konania vo veci samej (bod 14), dovolací súd konštatuje, že rovnaký záver o prípustnosti dovolania podaného za účinnosti Civilného sporového poriadku (podľa ustanovenia § 420 C. s. p.) je daný aj v prípadoch, kedy bolo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku (do 30. júna 2016) rozhodnuté o nariadení predbežného opatrenia pred začatím konania vo veci samej podľa ustanovenia § 74 ods. 1 O. s. p., ako je tomu v rozhodovanej veci. Dovolací súd z tohto dôvodu uvádza, že vo vzťahu k napadnutému výroku II. uznesenia odvolacieho súdu, je splnená základná podmienka prípustnosti dovolania, a to skutočnosť, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu ktorým sa konanie končí.

16. Podľa § 420 C. s. p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

17. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

18. Dovolateľ svoje dovolanie vymedzil dovolacím dôvodom v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p., a to, že mu súd svojím nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Uvedený dovolací dôvod je úzko prepojený s porušením práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a s porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a k jeho naplneniu dochádza, ak odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie a k jeho odstráneniu nedošlo v odvolacom konaní) zasiahol do ústavou, resp. dohovorom garantovaných práv dovolateľa, čím mu bolo znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon (Civilný sporový poriadok, resp. do 30. júna 2016 Občiansky súdny poriadok) priznáva.

20. Obsah práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Každé konanie súdu alebo iného orgánu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu alebo inú právnu ochranu (I. ÚS 26/1994). Pod nesprávnym procesným postupom súdu treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa znemožnila strane realizácia tých procesných práv, ktoré majú slúžiť na ochranu a obranu jeho práv a záujmov v tom - ktorom konkrétnom konaní, pričom miera tohto porušenia bude znamenať nespravodlivý súdny proces.

21. Z obsahu dovolania vyplýva, že základom argumentácie dovolateľa o porušení ním označených práv je jeho tvrdenie o tom, že odvolací súd rozhodol v jeho neprospech skôr, než sa stihol k odvolaniu žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie vyjadriť, čím mu znemožnil viesť kontradiktórne konanie v podobe predloženia vlastnej argumentácie, ktorá mohla mať vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že súčasťou práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj povinnosť súdu, aby sa v porovnateľnej procesnej situácii vysporiadal s rovnakými námietkami rovnako, čo je výrazom práva na

súdnu ochranu v podobe predvídateľnosti súdnych rozhodnutí [vid' nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) z 15. júna 2016 sp. zn. II. ÚS 19/2016]. Uvedené vyplýva aj z princípu právnej istoty upraveného v čl. 2 základných princípov, na ktorých je Civilný sporový poriadok postavený tým spôsobom, že ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (ods. 1). Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (ods. 2).

23. Východiská vymedzené vyššie sú podľa názoru senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky plne aplikovateľné aj v rozhodovanej veci. Pod ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít sa považuje nielen prípad, keď je súdne rozhodnutie zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát prijatý príslušným kolégiom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorého výklad, podaný v publikovanom judikáte, nie je síce právne (de iure) záväzný, fakticky (de facto) má ale vysokú vecnú autoritu, ale je potrebné rozumieť aj príklad, kedy sa určitá právna otázka rieši v rozhodnutiach (rôznych) senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky jednotne. V tejto súvislosti dáva konajúci senát do pozornosti rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uvedené žalobcom vo vyjadrení k dovolaniu sp. zn. 4Cdo/207/2015 z 26. novembra 2015, sp. zn. 6Cdo/93/2013 z 21. marca 2013, sp. zn. 6Cdo/31/2012 zo 14. marca 2012, sp. zn. 3Cdo/152/2013 zo 14. mája 2013 a sp. zn. 6Cdo/87/2016 z 26. mája 2016. V uvedených rozhodnutiach Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodoval o dovolaní dovolateľov, ktorí sa nachádzali v procesnom postavení žalovaných, pričom išlo o prípady, kedy odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvej inštancie tak, že nariadil predbežné opatrenie, pričom vo všetkých prípadoch dovolací súd odmietol dovolanie pre neexistenciu vady podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. (dovolací dôvod obdobný dovolaciemu dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ účinného od 1. júla 2016).

24. Dovolací súd uvádza, že uznesenie o nariadení predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) predstavuje v zásade dočasné rozhodnutie, ktorého účelom je dočasná úprava pomerov strán a podmienkou pre jeho vydanie je osvedčenie, že bez okamžitej, i keď len dočasnej úpravy právnych pomerov by bolo právo strany ohrozené. Predpokladom nariadenia predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) okrem osvedčenia návrhu je aj osvedčenie, že bez jeho vydania by bol prípadný budúci výkon súdneho rozhodnutia ohrozený, pričom nebezpečenstvo zmarenia výkonu rozhodnutia musí bezprostredne a reálne hroziť. Predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) má charakter preventívneho riešenia vzťahu medzi stranami a má miesto vtedy, ak je dôvodná obava, že jeho nenariadením by sa zhoršila pozícia žalobcu, alebo by vznikol priestor k tomu, aby bol vykonaný právny úkon, ktorý by vytvoril nezvratný právny stav. Platí tiež, že predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) môže obmedziť druhú stranu len natoľko, aby splnilo svoj účel a nesmie ho obmedziť nad mieru nevyhnutne potrebnú. Súd pri rozhodovaní musí mať rozhodujúce skutočnosti osvedčené, musí zvažovať, či je osvedčený nárok a či je nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) potrebné.

25. Z dočasného charakteru predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) vyplýva, že pred jeho nariadením nemusí súd zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pre vydanie konečného rozhodnutia vo veci samej a pri ich zisťovaní nemusí byť dodržaný formálny postup predpísaný pre dokazovanie. Neznamená to však, že súd môže nariadiť predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) len na základe tvrdenia žalobcu bez toho, aby bola osvedčená pravdepodobnosť nároku a nebezpečenstvo hroziacej ujmy. Zásah do práv predbežným opatrením (neodkladným opatrením) dotknutej strany musí byť primeraný osvedčenému porušeniu (ohrozeniu) práv a právom chránených záujmov, takisto primeraná musí byť aj prípadná ujma, ktorá vznikne z predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) dotknutej strane. Súd pri rozhodovaní o predbežnom opatrení (neodkladnom opatrení) musí vziať do úvahy aj možnosť uvedenia pomerov strán do stavu, ktorý tu bol pred vydaním predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia). Pod pojmom dočasná úprava pomerov medzi stranami je pritom potrebné rozumieť prípad, kedy existuje dôvodná potreba dočasne regulovať isté právne vzťahy medzi stranami, pretože hrozí vznik reálnej ujmy, resp. jej zväčšovanie.

26. Z vyššie uvedeného vyplýva, že na konanie a rozhodovanie o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) nie je možné aplikovať všetky zásady kontradiktórneho konania, ktoré sú typické pre sporové konanie (konanie vo veci samej), čo je dané tým, že uvedeným inštitútom sa má poskytnúť rýchla ochrana porušených alebo ohrozených práv subjektu, ktorý podal návrh na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia).

27. V prvom rade je to dané lehotou, v rámci ktorej má súd o návrhu rozhodnúť, ktorá je bezodkladne, ako to vyplýva z ustanovení § 75 ods. 4 O. s. p. („o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodne súd bezodkladne najneskôr do 30 dní po doručení návrhu“) v spojení s § 217 ods. 1 O. s. p. („o odvolaní proti rozhodnutiu o predbežnom opatrení v ostatných veciach rozhodne bezodkladne najneskôr do 30 dní“) účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ako aj z ustanovenia § 328 ods. 2 C. s. p. („o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodne súd najneskôr do 30 dní od doručenia návrhu“).

28. Súd pri rozhodovaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) nevykonáva dokazovanie charakteristické pre sporové konanie podľa ustanovení § 120 O. s. p. (resp. § 186 a nasl. C. s. p.), ale vychádza iba z listín predložených žalobcom, ktorými dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) osvedčuje. Tieto listiny môžu byť súčasťou návrhu, ako aj odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia).

29. Vzhľadom na dočasnosť a zmysel tohto procesného inštitútu sa v konaní o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia (neodkladného opatrenia) neuplatňuje ani zásada rovnosti strán (ktorú treba vnímať aj v spojení so zásadou kontradiktórnosti a zásadou ústnosti) tak striktne, ako v konaní vo veci samej. Sporové strany nemusia v každej časti, či druhu konania súčasne disponovať určitým procesným prostriedkom. V prípade niektorých procesných prostriedkov z ich povahy a účelu vyplýva, že ich uplatnenie má k dispozícii len jedna strana. Uvedené platí tak v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v odvolacom konaní (viď 3Cdo/152/2013). V prípade niektorých procesných prostriedkov dokonca z ich povahy a účelu vyplýva presný opak princípu rovnosti zbraní, ako je tomu v prípade ustanovení § 75 ods. 6 a ods. 8 O. s. p. (viď 6Cdo/87/2016). Záujem na rýchlej a účinnej dočasnej ochrane práv žalobcu má prednosť pred právom žalovaného vyjadriť sa k navrhovaným skutočnostiam. Ochraňuje žalovaného je daná jeho právom vyjadriť sa k týmto tvrdeniam počas konania a navyše zodpovednosťou žalobcu za prípadnú vzniknutú ujmu (viď 6Cdo/31/2012).

30. Podľa ustanovenia § 75 ods. 8 tretia veta O. s. p. účinného v čase rozhodovania odvolacieho súdu, ak bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, nedoručuje súd ostatným účastníkom uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí, ani prípadné odvolanie navrhovateľa; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo nariadené predbežné opatrenie.

31. Zmyslom citovanej právnej normy bolo, aby sa strana, proti ktorej návrh na nariadenie predbežného opatrenia smeroval, o ňom dozvedela až v momente, keď bolo predbežné opatrenie nariadené, aby nemohla zmať účel ním sledovaný. Z uvedenej právnej úpravy rovnako vyplýva, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vychádza len z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a odvolania žalobcu. Prípadné vyjadrenia ostatných strán nie sú pre rozhodnutie odvolacieho súdu v takom prípade podstatné a nemožno ich ani pri rozhodovaní vziať do úvahy. Právna úprava účinná do 30. júna 2016 akceptovala aj stav, kedy bolo predbežné opatrenie nariadené až odvolacím súdom, proti rozhodnutiu ktorého nie je prípustný riadny opravný prostriedok. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na ustálenú rozhodovaciu činnosť ústavného súdu, ktorý vo svojich rozhodnutiach už opakovane konštatoval, že základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy všeobecný súd nemôže porušiť, ak koná vo veci v súlade s procesno-právnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (II. ÚS 122/05 <., III. ÚS 591/2013 <.). Podľa judikovaného názoru ústavného súdu „o ústavne významnej neprímeranosti pri právo-aplikačnej činnosti možno uvažovať len vtedy, ak aplikovaná právna norma

dáva konajúcemu orgánu verejnej moci priestor na úvahu pri skúmaní splnenia podmienok hypotézy, dispozície alebo sankcie. Naopak, ak konajúci orgán verejnej moci nemá právnou normou vytvorený žiaden diskrečný priestor a pri zistení splnenia podmienok jej hypotézy je povinný vyvodit' jediný možný právny následok, potom možno hovoriť už len o neproporcionalite právnej úpravy tvoriacej právny základ na konanie orgánu verejnej moci, a nie o neproporcionalite aplikácie práva“ (uznesenie z 20. novembra 2012 vo veci sp. zn. III. ÚS 575/2012 <. uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 80/2012).

32. Z uvedeného je zrejmé, že odvolací súd (na rozdiel od súdu prvej inštancie) pri nariadení predbežného opatrenia postupoval v súlade s platnou a účinnou právnou úpravou v čase jeho rozhodovania, preto nemohol zasiahnuť do práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces, a to ani v prípade, keď pred svojim rozhodnutím nevytvoril žalovanému 1/ procesnú možnosť na vyjadrenie k odvolaniu žalobcu, nakoľko táto povinnosť mu nevyplýva z ustanovenia § 75 ods. 8 O. s. p. (viď obdobne 3Cdo/152/2013), pričom odvolací súd bol o odvolaní žalobcu povinný rozhodnúť bezodkladne (viď bod 27 vyššie). Na tomto konštatovaní nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že súd prvej inštancie doručil žalovaným 1/, 2/ a 3/ uznesenie, ktorým zamietol návrh žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, ako aj odvolanie žalobcu spolu s výzvou na vyjadrenie sa k predmetnému odvolaniu. Súd prvej inštancie síce mohol u žalovaného 1/ vyvolať určité očakávania, že môže ovplyvniť rozhodnutie odvolacieho súdu (viď nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 317/2015), avšak reálne tento procesný postup súdu prvej inštancie bol nesprávny a zároveň vyjadrenie k odvolaniu nemohlo mať reálny vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu (viď body 29 a 31 vyššie). Nesprávnosť procesného postupu súdu prvej inštancie v danej veci spočívala v nerešpektovaní ustanovenia § 75 ods. 8 O. s. p. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že uznesenie o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia mal súd prvej inštancie doručovať výlučne žalobcovi, pre doručenie uznesenia o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia žalovaným 1/, 2/ a 3/ nebol daný zákonný dôvod. Taktiež odvolanie žalobcu proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sa v zmysle uvedeného ustanovenia nemalo doručovať žalovaným, pričom v rozpore so zákonnou úpravou súd prvej inštancie doručil žalovaným odvolanie žalobcu spolu s výzvou, nech sa k nemu vyjadria. Dovolací súd zároveň poukazuje na skutočnosť, že právna úprava obsiahnutá v ustanovení § 75 ods. 8 O. s. p. je obsiahnutá aj v Civilnom sporovom poriadku v ustanovení § 331 ods. 2, podľa ktorého ak bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia odmietnutý alebo zamietnutý, uznesenie o jeho odmietnutí alebo zamietnutí ani prípadné odvolanie navrhovateľa súd ostatným stranám nedoručuje.

33. K úvahám dovolateľa o možnom nesúlade ustanovenia § 75 ods. 8 O. s. p. s ústavným právom na spravodlivý proces dovolací súd dáva do pozornosti ustálenú judikatúru ústavného súdu, podľa ktorej záver o nesúlade právnych predpisov možno dosiahnuť len v predpísanom konaní a nie v inom type konania (napr. III. ÚS 18/02, III. ÚS 244/04, IV. ÚS 54/08).

34. Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na skutočnosť, že predpokladom na záver o porušení základných práv a slobôd (vrátane porušenia práva na spravodlivý proces) je také ich porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstránitel'né v činnosti súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej, resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami, ktoré sú obsiahnuté v zákone v spojitosti s predbežnými opatreniami (neodkladnými opatreniami). Predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) ako zabezpečovací prostriedok v civilnom procese však nemôže sám osebe opodstatniť záver o porušení práva fyzickej alebo právnickej osoby (uznesenie ústavného súdu z 18. júla 2000 sp. zn. I. ÚS 46/2000 uverejnené v Zbierke nálezov a uznesení ústavného súdu pod č. 65/2000).

35. Zdanlivo znevýhodňujúce postavenie subjektu, proti ktorému nariadené predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) smeruje, vrátane konaní, kedy bolo predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) nariadené až rozhodnutím odvolacieho súdu, proti ktorému nie je prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, nie je možné považovať za porušenie práva na spravodlivý proces. Uvedené postavenie subjektu, proti ktorému nariadené predbežné opatrenie (neodkladné opatrenie) smeruje, je vyvažované právom podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené (§ 334 C. s. p.), prípadne nárokom na náhradu škody a inej ujmy spôsobenej neodkladným opatrením,

ak sa žalobe žalobcu vo veci samej nevyhovie, alebo ak nedôjde k uspokojeniu práva žalobcu (§ 340 ods. 1 C. s. p.). Dovolací súd uvádza, že žalovaný 1/ má právo kedykoľvek v priebehu konania podať návrh na zrušenie predbežného opatrenia v súlade s ustanovením § 334 C. s. p. a rovnako v prípade jeho úspechu v konaní vo veci samej sa môže voči žalobcovi domáhať náhrady škody podľa ustanovenia § 340 ods. 1 C. s. p.

36. Dovolací súd preto konštatuje, že rozhodnutím odvolacieho súdu o nariadení predbežného opatrenia bez toho, aby pred svojim rozhodnutím umožnil žalovanému 1/ vyjadriť sa k návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a k odvolaniu žalobcu, nedošlo k porušeniu práva žalovaného 1/ na spravodlivý proces a k naplneniu dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p.

37. Pokiaľ ide o nečakané (prekvapivé) rozhodnutie odvolacieho súdu, nakoľko sa odklonilo od rozhodnutia súdu prvej inštancie, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že v prípade procesných rozhodnutí je vylúčená aplikácia ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. Povinnosť postupovať v zmysle uvedeného zákonného ustanovenia mal dovolací súd, ak nárok, ktorý je predmetom konania, bolo potrebné posúdiť podľa iného ustanovenia právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvého stupňa. Uvedené znamená, že nárok treba posúdiť podľa úplne iného právneho predpisu, ako ho posúdil súd prvej inštancie, alebo podľa toho istého právneho predpisu, ale podľa iného ustanovenia. Súčasne musí byť splnená aj druhá zákonná podmienka, že je toto iné zákonné ustanovenie rozhodujúce pre rozhodnutie vo veci. Aplikácia § 213 ods. 2 O. s. p. sa týka výlučne hmotnoprávneho posúdenia uplatneného nároku a nie skúmania procesných podmienok (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2016, sp. zn. 3Obdo/17/2015).

38. Z dôvodu uvedeného vyššie dovolací súd vyhodnotil dovolaciu námietku žalovaného 1/ týkajúcu sa prekvapivosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu ako nedôvodnú. Uznesenie o predbežnom opatrení nepredstavuje rozhodnutie vo veci samej, ale jedná sa o procesné rozhodnutie, pri ktorom aplikácia ustanovenia § 213 ods. 2 O. s. p. neprichádzala do úvahy. Zároveň dovolací súd považuje za nevyhnutné uviesť, že v konaní pred súdom prvej inštancie, ako aj v konaní pred odvolacím súdom skúmali konajúce súdy existenciu, resp. neexistenciu procesných podmienok pre nariadenie predbežného opatrenia v zmysle ustanovenia § 74 ods. 1 O. s. p. ako ustanovenia procesného predpisu a nezaoberali sa hmotnoprávnym posúdením žalobcovho nároku, ktoré prichádza do úvahy výlučne pri rozhodovaní vo veci samej.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené, dospel dovolací súd k záveru, že v konaní pred odvolacím súdom nedošlo k dovolateľom namietanej vade zmätočnosti uvedenej s ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ odmietol ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné podľa ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p.

40. Dovolací súd záverom uvádza, že na rozhodnutie o dovolaní žalovaného 1/ proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia nemá vplyv späťvzatie žaloby vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 25Cb/251/2016 (podanie z 12. januára 2017) a návrh žalobcu na zrušenie uznesenia Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2016, č. k. 1Cob/151/2016-130, ktoré žalobca doručil súdu prvej inštancie dňa 27. januára 2017 (postúpené Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 1. februára 2017). Ku dňu rozhodovania dovolacieho súdu žalovaný 1/ nezobral svoje dovolanie späť. O späťvzati žaloby rozhodne súd prvej inštancie. O zrušení predbežného opatrenia nariadeného uznesením Krajského súdu v Bratislave z 31. mája 2016, č. k. 1Cob/151/2016-130 rozhodne podľa ustanovenia § 335 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 336 ods. 4 C. s. p. súd prvej inštancie po zastavení konania vo veci samej.

41. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta C. s. p.). O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

42. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.